

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2 (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Glòria Grases Colom gloria.grases@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

L'assignatura " **Psicologia del Desenvolupament**" és una assignatura fonamental per tal de poder entendre el canvi psicològic i social que es produeix en el subjecte durant la infància. La funció d'aquesta assignatura és comprendre l'evolució ontogenètica (el desenvolupament psicològic durant el cicle vital) de les persones des dels primers anys de la seva vida fins al final de l'edat escolar (primària), així com aprendre el que significa de forma general el concepte 'desenvolupament'. Els continguts d'aquesta matèria ténen a veure amb els canvis psicològics que es produeixen i que estan relacionats amb la variable edat. Qualsevol persona que treballi educant infants, ha de tenir una idea bàsica de quins son, com es produeixen i quan es produeixen aquests canvis. Precisament per aquest motiu els continguts d'aquesta assignatura han de ser fonamentals per a un futur mestre.

L'assignatura 'Psicologia del Desenvolupament' es troba temporalitzada al primer dels cursos dels estudis de Mestre de Primària, al segon semestre. Podria dir-se que aquesta assignatura es de fet una introducció a la psicologia, ja que en nombroses ocasions s'ha de fer esment a processos psicològics bàsics, com ara la memòria, l'atenció, la percepció, el llenguatge, la cognició, etc., també fa referència als aspectes de la personalitat i del món de les emocions i de l'afectivitat, sense oblidar els aspectes socials i culturals en els quals es desenvolupen els subjectes. Es podria dir, per tant, que és una assignatura de caire generalista. L'alumnat que la cursa, normalment, té pocs coneixements anteriors sobre la psicologia, i en particular sobre la psicologia del desenvolupament, exceptuant aquells que han cursat, a la seva educació secundària o formativa, alguna assignatura relacionada amb la psicologia. Per aquest motiu els primers temes són molt introductoris i d'un nivell bàsic.

Aquesta assignatura està considerada com a bàsica dins el pla d' estudis del grau d'Educació Primària, i forma part del mòdul : "Aprentatge i desenvolupament de la personalitat", dins la matèria: "Desenvolupament de la personalitat i processos d'aprenentatge", juntament amb les assignatures: "Psicologia de l'educació i acció tutorial" i "Estratègies d'aprenentatge i hàbits de treball en l'educació primària" (optativa de la menció "Acció tutorial"). Aquesta matèria té per finalitat la comprensió dels supòsits biopsicoeducatius que es troben a la base dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Per tant, la matèria es troba orientada cap a la comprensió de les característiques evolutives dels nens i les nenes, així com la seva relació amb el procés educatiu i d'aprenentatge en el període 6-12 anys. És aquí on arrelen els continguts bàsics de l'assignatura,

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

i que són: els aspectes conceptuals de la Psicologia del Desenvolupament, el **desenvolupament prenatal, el desenvolupament físic, cognitiu, lingüístic, social, emocional i de la personalitat** durant la infància (a l'educació primària amb més èmfasi), com també els criteris pràctics per a l'optimització dels processos de desenvolupament.

Requisits

No hi ha requisits, ja que és tracta d'un assignatura bàsica de primer curs.

Competències

L'assignatura "Psicologia del Desenvolupament" té com a principal objectiu contribuir a l'adquisició dels coneixements necessaris que possibiliten que l'alumne entengui com es produeix el desenvolupament psicològic dels infants en edat escolar. Aquests continguts estan relacionats amb les competències que ha de desenvolupar un mestre en educació primària, els quals estan determinats pel pla d'estudis.

Específiques

- * Dominar els coneixements necessaris per a comprendre el desenvolupament de la personalitat d'aquests estudiants i identificar disfuncions (1.1.3)..
- * Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials (1.1.2)..

Genèriques

- * Prendre consciència i valorar l'abast, les implicacions i dificultats de la professió docent en el món actual i potenciar una actitud positiva davant la formació continuada, entenent que el fet educatiu és una tasca permanent, sempre inacabada (1.2.5)..
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i el rol del professorat com facilitador dels mateixos (1.2.10)..
- * Promoure accions d'educació en valors i cultura de convivència que permetin actituds de respecte, afecte i acceptació orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica que facilitin les relacions interpersonals positives, l'autoestima i el desenvolupament emocional de l'alumnat tant dintre com fora del centre escolar (1.2.13)..
- * Promoure el treball i l'esforç individual i cooperatiu (1.2.12)..
- * Desenvolupar actuacions encaminades a assolir la igualtat d'oportunitats, l'equitat i la compensació de les desigualtats que afecten l'alumnat (1.3.6)..
- * Capacitat d'anàlisi i síntesi (4.1.1)..
- * Promoure habilitat en les relacions interpersonals (4.2.2)..
- * Capacitat de treballar en equip (4.2.6)..
- * Aprenentatge autònom (4.3.1)..
- * Assumir la dimensió ètica i deontològica pròpia de la funció docent i actuar responsablement en conseqüència (4.2.4)..
- * Capacitat de crítica i autocrítica (4.2.5)..

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

El programa comença amb una presentació introductòria dels conceptes referits a la **psicologia com ciència de la conducta**, la seva història, els seus principals paradigmes teòrics i processos bàsics de conducta que constitueixen el nucli del seu objecte d'estudi. Analitzarem les característiques generals dels canvis evolutius relacionats amb la variable edat i els seus principals models explicatius; descriurem i explicarem els canvis que es produeixen en cadascuna de les etapes del desenvolupament de la infància i adolescència a nivell: **psicomotor, cognitiu, lingüístic i afectiu-social**.

Continguts temàtics

Tema 1. Introducció a la psicologia del desenvolupament

En aquest tema s'expliquen els conceptes bàsics i els factors explicatius dels canvis psicològics. Per tant, ens endinsarem en l'àmbit de la psicologia que s'ocupa de descriure i explicar la naturalesa dels canvis de la conducta, exposant, en primer lloc les seves característiques generals, la manera que han estat estudiats històricament i, molt especialment, les teories vigents.

Tema 2. El desenvolupament prenatal

En aquest tema descriurem els ràpids canvis físics i funcionals que es produeixen en el nou ésser al llarg les etapes del desenvolupament intrauterí i analitzarem els efectes teratogènics de determinats agents interns i externs.

També parlarem dels infants prematurs i les seves característiques.

Tema 3. El desenvolupament psicomotriu

En aquest tema estudiarem com es desenvolupen en l'infant aspectes tant importants com els reflexes, la seva motricitat fina i gruixuda, essencials per al seu desenvolupament general.

Tema 4. El desenvolupament cognitiu

En aquest tema estudiarem el desenvolupament dels aspectes cognitius bàsics (sensació, percepció, atenció i memòria). També tractarem i analitzarem el desenvolupament de la intel·ligència.

Tema 5. El desenvolupament lingüístic

Els continguts d'aquesta unitat inclouen l'aprenentatge sobre els inicis de la comunicació en l'infant: la comunicació pre-verbal, el desenvolupament fonètic, lingüístic, semàntic, morfosintàctic i pragmàtic.

Tema 6. Desenvolupament social i emocional

En aquest tema estudiarem les principals característiques del desenvolupament social, emocional i de la personalitat.

També farem èmfasi en el desenvolupament de l'autoconsciència, del vincle afectiu, del fenomen de referència social, l'amistat, l'agressivitat, el rebuig social i els estils educatius paterno i dels germans. Finalment, incidirem en les emocions (definició, tipus, funcions, evolució) i veurem una sèrie de particularitats de caire bàsic sobre el temperament.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

Tema 7. L'adolescència

Finalment, veurem els principals canvis que ocorren en l'adolescència, a nivell físic, cognitiu-emocional i social.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les **activitats de treball presencial i no presencial** previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes per a l'assignatura.

Volum de treball

A continuació es presenta la distribució d'hores segons les diferents **activitats de treball presencial i no presencial** planificat en relació a les hores i als crèdits.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicacions de la professora	Grup gran (G)	S'explicaran a classe els continguts teòrics de l'assignatura. Per tal de facilitar la tasca, abans de cada tema es proporcionaran uns documents bàsics (apunts assignatura i lectures), amb l'objectiu de possibilitar que els alumnes puguin revisar amb anterioritat a les classes el temàri que es treballarà i, d'aquesta manera, es fomentarà la seva participació activa a l'aula. Per tant, es podrà disposar de temps per reflexionar sobre els aspectes més interessants, aclarir dubtes, discutir i dialogar sobre els aspectes claus dels temes.	38
Classes pràctiques	Tallers i exposicions	Grup gran (G)	<p>Durant aquestes activitats aprofundirem en alguns aspectes rellevants de l'assignatura amb debats, discussions, visualització de documents i exposicions per part dels alumnes. L'assistència es obligatòria en un mínim d'un 80% de les sessions per poder superar l'assignatura.</p> <p>Es valorarà positivament a la nota final de pràctiques la participació activa de l'alumnat a classe.</p> <p>Es realitzarà un treball grupal que té un pes del 15 % a la nota final.</p> <p>El treball grupal s'haurà d'exposar a classe. Cada component del grup disposarà d'un temps individual per a exposar i defensar una part del treball grupal que seleccionarà la professora a l'atzar. El pes de l'exposició, juntament amb l'assistència a classe té un pes del 15% a la nota final. I aquest punt no es recuperable.</p> <p>Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura (per exemple, el fet de consultar les xarxes socials en temps de classe o dedicar-se a tasques alienes al contingut de l'assignatura), podent arribar a ser motiu de desqualificació.</p>	16

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	<p>Al llarg del curs es realitzaran dues proves d'avaluació dels continguts i coneixements adquirits (es faran un total de 2 examens). Cada examen tindrà un pes del 35% sobre la qualificació final de l'assignatura. Per tant, els examens computen un total del 70% de la qualificació de l'assignatura.</p> <p>En cas de no haver superat aquestes proves (mitjana de 5 punts als dos examens) l'alumne es pot tornar a examinar a la prova extraordinària del mes de setembre.</p> <p>Copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir l'examen havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se</p>	6

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi del temari	Una altra part rellevant implica la preparació de cadascun dels examens que formen part de l'avaluació continuada.	30
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes de l'assignatura	Una activitat no presencial important consisteix en preparar-se els temes, estudiar-los i aprofundir-hi abans de l'exposició a classe per part del professorat.	30
Estudi i treball autònom individual o en grup	Realització d'un treball grupal	<p>Aquesta activitat consistirà en la realització d'un treball de recerca en grup, el qual es detallarà a principi de curs. Aquest treball grupal té un pes del 15% de la qualificació final de l'assignatura.</p> <p>Es valorarà la redacció i ortografia: La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per part de l'alumnat serà qualificada negativament.</p> <p>El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se.</p>	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

Es valorarà **positivament la participació activa** de l'alumne a classe.

Per superar satisfactòriament l'assignatura cal:

- Haver assistit a un **mínim del 80% de les classes pràctiques**.
- Haver **realitzat el treball d'investigació en grup i tenir una nota mínima d'un 5 sobre 10**. S'ha de lliurar en la data acordada a classe. S'ha d'haver exposat el treball a classe.
- Haver **superat els exàmens d'avaluació contínua** (han de tenir una mitja final de com a **mínim un 5 sobre 10**).

Tallers i exposicions

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Durant aquestes activitats aprofundirem en alguns aspectes rellevants de l'assignatura amb debats, discussions, visualització de documents i exposicions per part dels alumnes. L'assistència es obligatòria en un mínim d'un 80% de les sessions per poder superar l'assignatura. Es valorarà positivament a la nota final de pràctiques la participació activa de l'alumnat a classe. Es realitzarà un treball grupal que té un pes del 15 % a la nota final. El treball grupal s'haurà d'exposar a classe. Cada component del grup disposarà d'un temps individual per a exposar i defensar una part del treball grupal que seleccionarà la professora a l'atzar. El pes de l'exposició, juntament amb l'assistència a classe té un pes del 15% a la nota final. I aquest punt no es recuperable. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura (per exemple, el fet de consultar les xarxes socials en temps de classe o dedicar-se a tasques alienes al contingut de l'assignatura), podent arribar a ser motiu de desqualificació.
Críteris d'avaluació	Claredat expositiva: grau i qualitat de les intervencions orals. Participació activa.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Al llarg del curs es realitzaran dues proves d'avaluació dels continguts i coneixements adquirits (es faran un total de 2 exàmens). Cada examen tindrà un pes del 35% sobre la qualificació final de l'assignatura. Per tant, els exàmens computen un total del 70% de la qualificació de l'assignatura. En cas de no haver superar aquestes proves (mitjana de 5 punts als dos exàmens) l'alumne es pot tornar a examinar a la prova extraordinària del mes de setembre. Copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir l'examen havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se
Críteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Comprensió dels conceptes fonamentals de l'assignatura. Capacitat d'anàlisi i de reflexió sobre el temari. Capacitat de saber relacionar conceptes.

Percentatge de la qualificació final: 70%

Realització d'un treball grupal

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Aquesta activitat consistirà en la realització d'un treball de recerca en grup, el qual es detallarà a principi de curs. Aquest treball grupal té un pes del 15% de la qualificació final de l'assignatura. Es valorarà la redacció i ortografia: La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per part de l'alumnat serà qualificada negativament. El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar
Grup	Grup 2, 2S, GEDP, GEP2
Guia docent	E
Idioma	Català

de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per poder presentar-se.

Criteris d'avaluació Capacitat de reflexió i discussió. Nivell de fonamentació teòrica. Nivell d'aprofundiment assolit. Grau d'ampliació realitzada per l'alumne (aprenentatge autònom). Qualitat i originalitat del treball presentat.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Recursos bibliogràfics **bàsics** per comprendre, completar i millorar els continguts teòrics explicats a classe. Es recomana a l'alumne consultar el següent material bibliogràfic.

Bibliografia bàsica

BERGER, K. S. (2004). *Psicología del desarrollo*. Madrid, Panamericana.

BERK, L. E. (2004). *Desarrollo del niño y del adolescente*. Madrid, Prentice Hall Iberia.

SHAFEER, D. R. (2000). *Psicología del desarrollo*. Infancia y adolescencia. Madrid, Thomson.

VASTA, R. I ALTRES (1999) *Psicología Infantil*. Madrid: Ariel.

Bibliografia complementària

CARPENA, A. (2001). *Educació socioemocional a primària*. Barcelona: Eumo.

MEHLER, J.; DUPOUX, E. (1992). *Nacer sabiendo*. Introducción al desarrollo cognitivo del hombre. Madrid: Alianza.

RIGO, E. (2005). *Las dificultades de aprendizaje escolar*. Manual práctico de estrategias y toma de decisiones. Barcelona, Ars Medica.

SELIGMAN, M. (1999). *Niños optimistas*. Barcelona: Grijalbo.

Altres recursos

NOTA IMPORTANT REFERENT A LES HORES DE TUTORIES: Per tal d'aprofitar de manera més efectiva les hores de tutories es recomana concertar cita prèvia a través del correu electrònic (gloria.grases@uib.es), i poder acordar altres hores de tutories que siguin més adients per a l'alumnat.

